

Hodnocení diplomové práce

Posudek oponenta práce

Jméno autora:	Bc. Kateřina Krupková
Název práce:	Integrační proces do českého prostředí očima cizinců
Vedoucí práce:	Mgr. Gabriela Caltová Hepnarová, Ph.D.
Oponent práce:	Radek Vorlíček, Ph.D.

Diplomová práce Kateřiny Krupkové se zaměřuje na hlubší pohled do života cizinců v naší společnosti. Tématem její práce je Integrační proces do českého prostředí očima cizinců. Autorka tak navazuje na svoji bakalářskou práci, která se zabývala předsudky a stereotypy ve vnímání české majority vůči imigrantům.

Hned na úvod velice oceňuji, že se autorka zaměřuje na perspektivu samotných cizinců, kteří mají původ v arabském světě. Pro většinu studentů je snazší zkoumat pohled Čechů na cizince, zjišťovat, „*jak vnímají sami cizinci integrační proces do ČR*“, považují za velmi přínosné a zajímavé. Z mého pohledu se jedná o aktuální a v současné době velmi diskutované téma.

Kolegyně Kateřina Krupková realizovala výzkum kvalitativního typu. Výzkumný rámec je vhodně zvolený i zdůvodněný. Empirická část je napsaná podle mého názoru velmi přesvědčivě. Kolegyně zdařile představuje metody sběru dat a přehledně analyzuje rozhovory. Jen je trochu škoda, že ve vzorku byli zastoupeni pouze muži. Bylo by totiž nesmírně zajímavé porovnávat mužské a ženské zkušenosti se začleňováním do naší společnosti. Přesto však autorka dospívá k zajímavým zjištěním, která by mohla vzbudit diskuzi mezi aktéry zajímající se o integraci cizinců. Např. dle některých informátorů integrace ani neexistuje, nikdo jim totiž nedal žádný „návod“ k tomu, jak se úspěšně integrovat. Výzkum autorky také potvrzuje výsledky jiných výzkumných šetření, například to, že „cizinci vnímají diskriminaci ze strany zaměstnavatelů a často mají lepší vyhlídky na uplatnění se u zahraničních firem než ve firmách českých“.

Praktickou část práce považuji za zdařilou. Studentka prokázala, že je schopna naplánovat, promyslet a realizovat smysluplný terénní výzkum a poznatky z terénu přehledně shrnout.

Za největší slabinu práce považuji práci s literaturou. Nejsm si stoprocentně jistý, zdali autorka řádně dodržuje citační normu. Autorka v druhé kapitole cituje či parafrázuje Bosswicka a Heckmanna, tedy jediný anglický zdroj v knize. Nicméně zajímalo by mě, jestli autorka originál skutečně četla a sama překládala anglické úryvky do českého jazyka, anebo zda jejich úvahy má převzaté z české literatury, konkrétně z knihy *Sociální integrace přistěhovalců v České republice*, Rákoczyová, Trbola: SLON 2011. Uvedení autoři totiž tuto typologii podrobně rozebírají ve druhé kapitole, která je nazvaná Sociální integrace přistěhovalců – teoretická východiska výzkumu. Pokud autorka přebírá informace z této knihy, tak by se slušelo na ni odkázat, minimálně způsobem Rákoczyová a Trbola (2011) dle Bosswicka a Heckmanna (2006).

Kromě toho je tento příklad také možná smutnou ukázkou, jak lze obejít požadavek na to, že diplomová práce musí obsahovat cizojazyčné zdroje. Nechci autorce křivdit. Toto je posudek oponenta, nikoliv vedoucího práce. Neznám autorku a nemám zkušenost s tím, jak poctivě autorka pracovala v průběhu svých studentských let na diplomové práci. Proto žádám komisi, aby udělila autorce při obhajobě prostor pro to, aby mohla tuto situaci vysvětlit a obhájit.

To, že se autorka neopírá o zahraniční zdroje, se jednoznačně projevuje do kvality předkládané diplomové práce. Autorka se například v knize zaměřuje na pojmy typu integrace či asimilace, ale je uvízlá v „českém rybníku“ a nereflktuje posun, ke kterému došlo v zahraničí (např. redefinice pojmu asimilace od Rogerse Brubakera apod.). Nezohledňuje některé užitečné přístupy či perspektivy jako je Transnacionalismus, s jehož pomocí by mohla lépe uchopit některé své závěry a úvahy (např. to, že cizinci zde žijí dvěma životy).

Další problém v citaci je na straně 22, kdy autorka odkazuje na Loukotovou, ale tu v seznamu literatury nenajdeme. Autorka pravděpodobně odkazuje na její kapitolu *Interakce školy a jejích sociálních partnerů se žáky imigrantů a jejich rodinami*, která se nachází ve sborníku *Děti cizinců a reemigrantů na školách: etický rámec interakce*. Sborník je v seznamu literatury citován, ale tato kapitola nikoliv. Čtenář je tak zmatený a sám si musí tyto informace dohledat.

Zůstaneme-li u citací, v diplomových pracích nebývá ani zvykem, aby se citovali přednášky učitelů pedagogické fakulty UHK. Obzvláště když se jedná o přednášku o P. Bourdieuovi, jehož knihy jsou běžně dostupné a některé jsou i v češtině (např. Teorie jednání). Myslím, že by bylo lepší si tyto knihy nastudovat, pokud autorka chtěla pojednávat o kulturním kapitálu.

Místy byla pro mne práce trochu rozporuplná. Souhlasím například s autorkou, která tvrdí, že „vnímání cizinců ze strany české společnosti je tedy ovlivňováno několika faktory. Leckdy záleží na tom, jakého jsou Češi věku, vzdělání či mají přátele mezi cizinci, ale mnohdy jsou jejich názory ovlivňovány i vnějšími okolnostmi, jako jsou právě média a politická atmosféra.“ Nesouhlasím už však s tvrzením, že „život cizinců všeobecně podporují spíše (...) lidé pravicově smýšlející.“ Toto zevšeobecnění mi připadá sporné a povrchní.

Otázky k diskuzi:

- 1) Vysvětlíte prosím, jaký je cizojazyčný zdroj ve Vaší práci a jak jste s ním pracovala (viz mé připomínky v posudku).
- 2) Vysvětlíte pojmy integrace a inkluze. V čem se tyto pojmy liší?
- 3) Jak je model národní integrace ČR jak ho hodnotíte? Na straně 16 uvádíte tři modely: Etnicko-exkluzivistický model, Asimilační model a Pluralistický (či multikulturní) model. Má česká republika blízko k některému modelu? V čem je naše situace specifická?
- 4) Na straně 16 v souvislosti s etnicko-exkluzivistickým modelem je uvedeno, že zohledňování etnicko-kulturních rozdílů může mít v jistém kontextu spíše segregáční než integrační smysl. Co si o tomto tvrzení myslíte a jaký názor by na toto téma mohli mít Vaši informátoři?

Diplomovou práci **doporučuji** k obhajobě.

Navržené hodnocení:

Datum: 15. 4. 2019

Podpis oponenta práce